

Zijn roeken intelligenter dan mensen?

Baldadige roeken maken veel kapot in biologische snijmaïs

Matteo de Visser

Roeken kunnen aanzienlijke schade aanrichten in biologische snijmaïs. Biologische boeren moeten soms letterlijk alle vormen van afschrikking uit de kast halen om te voorkomen dat ze opnieuw maïs moeten zaaien. We zijn op zoek naar een boer- en roekvriendelijke oplossing van het roekenprobleem.

Afschrikking is altijd een combinatie van middelen. Men gebruikt daarbij het zgn. kanon, de scarry-man (opblaaspomp met sirene) en andere geluidsproducerende apparaten. Het verplaatsen van de apparaten en het persoonlijk verjagen van de roeken, bijvoorbeeld door het afsteken van strijkers, kost de 'boze' boer veel tijd en ergernis. Een goede afschrikking leidt tot enige reductie van de schade, maar heeft ook een behoorlijk kostenplaatje.

Er moet daarom een alternatief komen voor afschrikking. Dit jaar is binnen BIOVEEM een oriënterend onderzoek gedaan naar het roekenprobleem op de bedrijven van Pieter Boons in Raamsdonk en Bennie Tomassen in Nederweert. De kernvraag in dat onderzoek was: Waarom moeten roeken de biologische snijmaïs hebben en hoe veroorzaken ze schade? Ook is bekeken of het bijvoeren van de roeken een boer- en roekvriendelijke oplossing is.

Nut en schade

Roeken zijn van andere kraaiachtigen te onderscheiden door hun kale snavelbasis en het broeden met enkele tientallen broedparen in kolonies. De roekenpopulatie in Nederland is de afgelopen decennia behoorlijk gegroeid, nadat de vogelsoort

sinds 1977 beschermd is. Het aantal broedparen lijkt zich nu te stabiliseren op circa 60.000, maar regionale populaties kunnen zeker groeien. Vanwege aanhoudende overlast heeft de Provincie Drenthe recent besloten afschot van roeken in haar provincie mogelijk te maken.

Roeken foerageren vooral op grasland, op zoek naar emelten, wormen en andere bodeminsecten. Daarmee zijn ze nuttig voor de landbouw. In gebieden met veel roeken wordt echter aanzienlijke roekenvraat ondervonden in de teelt van pootaardappelen, granen en snijmaïs. Naast grasland blijken ze de voorkeur te geven aan biologische snijmaïs. De belangrijkste verschillen tussen biologische en gangbare snijmaïsteelt zijn: geen chemische zaadbehandeling, geen chemische en meer mechanische onkruidbestrijding en later zaaien.

Baldadig

Op de percelen die intensief zijn bekeken was de meeste schade terug te voeren op baldadigheid van de roeken, d.w.z. activiteit waarbij de dieren zelf geen voedsel opnemen. Ze trekken plantjes uit terwijl er niets eetbaars meer voor hen aan zit. Uit gesprekken met andere veehouders bleek dat schade ook groot kan zijn in de dagen van opkomst (groene puntjes). De roeken weten dan precies waar ze moeten graven om een zaadje te vinden.

Waarom doen ze dit wel in biologische maïs en veel minder in gangbare maïs? Misschien heeft dit te maken met het principe van een foerageergebied. Wanneer ze een bepaald perceel hebben ingenomen als foerageergebied blijven ze daarop terugkomen. Bij het kiezen van een foerageergebied speelt het onbehandelde zaad waarschijnlijk een hoofdrol. Maar wellicht vinden de roeken ook de mechanische onkruidbestrijding erg aantrekkelijk of past de late zaaidatum van biologische maïs beter bij de broedperiode van de roeken.

Bijvoeren

Afschrikking is niet afdoende. In het verleden zijn experimenten gedaan met biologische zaadbehandeling. Er is echter geen enkel effect waargenomen van de toen toegepaste onschadelijke en onsmakelijke stoffen. Wel is bekend dat de kwaliteit van het zaaibed en de zaaidiepte van groot belang zijn. Roeken beginnen juist op die plaatsen waar het zaaibed niet optimaal was en waar het zaad ondieper ligt dan op de rest van het perceel. Zichtbare maiszaden, al zijn het er maar enkele, lokken de roeken naar een perceel. Voor de start van het onderzoek lag er een suggestie om

roeken op een nabijgelegen graslandperceel met maïs en graan bij te voeren en ze zo af te leiden van biologische maïs. Dit hebben we gedaan, maar er is nooit een roek bij het voer gesignaleerd. Ook hebben we ze in bakken een sortering voer aangeboden, maar daarvan werd geen gebruik gemaakt.

Zowel de ervaringen met het bijvoeren als die met afschrikking leiden tot de stelling dat het foeragegedrag van roeken niet gemakkelijk is te beïnvloeden. Roeken zijn doorzetters. We moeten dus wat slimmers bedenken. Suggesties daarvoor zijn welkom!!

Door roeken veroorzaakte schade aan een maïsperceel

De Scarry-man is onvoldoende effectief, dat blijkt uit de schade rondom de pop

Enkele BIOVEEM melkveehouders hebben het roekenprobleem aangedragen als een belangrijk knelpunt in de biologische melkveehouderij. Het onderzoek vindt op hun bedrijven plaats. BIOVEEM is een initiatief van Praktijkonderzoek Veehouderij, Louis Bolk Instituut en DLV-adviesgroep n.v. en wordt gefinancierd door het Ministerie van LNV, provincies en de Rabobank.

Bent u slimmer dan roeken?

Uw suggesties voor het teleurstellen, afschrikken, verjagen, vermaken, afleiden of bedriegen van roeken zijn welkom.

Per e-mail: m.de.visser@pv.agro.nl

Per post: Praktijkonderzoek Veehouderij,

t.a.v. M. de Visser,

Postbus 2176, 8203 AD Lelystad